

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čkovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 120.—

Težak položaj mladih kmetov.

Piše kmet iz ptujskega okraja.

Skoraj vsi stanovi se pritožujejo radi sedajšnjih težkih časov. Zato si usojam tudi jaz kot mlad gospodar javnosti raztolmačiti naše razmere. Lahko rečem, da nazadujemo vsi mladi gospodarji. Kaj je temu vzrok? Posestva, ki smo jih podedovali po starših, so po prej donasala lep dobiček, ko so se mogli prodati pridelki za primerno ceno. Zdaj pa je drugače. Priženil ni nobeden izmed nas toliko, kolikor je moral šteti dote iz posestva in tako lahko rečem, da smo se vsi zadolžili. Kolikor jih poznam mladih gospodarjev, se skoraj vsem tako godi kot meni. Prodajali smo njive, drugi kak gozd ali travnik, zraven tega smo pa še dolžni, da komaj zmoremo za obresti. Kje naj dobimo za davek, ki je dosti velik, kje so druga plačila? Zraven tega še visi v zraku kuluk in davek na vprežno živino. Ali ni težak naš položaj? Kar bi se moglo prodati, gre dostikrat za prevžitek. Pripomniti je tudi treba, da so mnogoteri izmed nas prevzeli zanemarljena polja in travnike, vozove polomljene, gospodarska poslopja stara ter pokvečena, poleg tega pa še tudi nekaj starega dolga. Evo, sedaj pa napredno gospodarji! Tak je naš položaj. Še druga reč nas teži, nimamo namreč delavskih moči, vkljub temu, da se čita po časopisih, da je po mestih veliko ljudi brez dela, radi tega, ker bi mnogokdo rad prijetno živel, delal pa seveda nič. Ali pa si tako plačo izgovarja, da mu je sploh dati ne moremo na deželi. — Takšen je torej gospodarski položaj naš malih kmetov. Boljše izhajajo seve tisti stari gospodarji, ki imajo kaj denarja prihranjenega. Tako je tudi s kulukom. Kdor ima denar ali pa delovne moči, lahko plača ali da odslužiti. Kaj pa naj storimo mi drugi, ki nimamo ne enega in ne drugega? Srečen je tudi tisti, ki ima devet otrok. Ali naj tudi mi čakamo te sreče? Bojimo se samo, da je ne dočakamo, če se nam ne bo drugače pomagalo.

v Parizu agrarna konferenca, koje zaključke je podpisalo 27 evropskih držav. Najvažnejši sklepi agrarnih posvetovanj v Parizu so: zaloge pšenice srednje in vzhodno evropskih držav so manjše, kakor je potreba evropskih držav, ki morajo uvažati žito. Na konferenci zastopane države so pripravljene v okviru dane možnosti pokupiti te zaloge. Glede odvišnih zalog koruze ter ječmena so se obvezale na konferenci zastopane države, da bodo krile vse svoje tozadevne potrebe pri v poštev prihajajočih evropskih državah, zastopanih na posvetovanjih v Parizu. Konferenca je že ugotovila, da je velik del takih kupcij že sklenjen ali že v teku in so razne evropske države dovolile prav znatne uvozne olajšave. Izidu pariške agrarne konference pripisujejo tudi veliko politično važnost.

Posvetovanje radi moči na morju med tremi velesilami. Med Anglijo in Francijo je dosežen sporazum glede pomorske moči. Po tem sporazumu so priznali Angleži Francozom nadmoč nad italijansko bojno mornarico za 150 do 170.000 ton. To razmerje bi naj trajalo do leta 1936, ko poteče londonska pomorska pogodba, ki veže: Anglijo, Ameriko, Japonsko, ne pa Francije in Italije. Zastopnika Anglije, zun. min. Henderson in mornariški minister sta se mudila zadnje dni v Rimu, da bi pridobila za pomorski sporazum med Anglijo ter Francijo še Italijo. Italijani so pristali na od Angležev predlagani sporazum pod pogojem, da dobijo večje zunanje posojilo.

Izjalcvljeni komunistični manevri. Po nalogu iz Moskve so nameravali

komunisti izkoristiti 25. februar v svoj prid. Izrabiti so hoteli brezposelnost evropskih držav za uprizoritev krvavih nemirov, ki bi naj bili voda na njihov mlin. Velike priprave so se vršile po komunističnih hujskačih v Berlinu, v Parizu, Dunaju, Pragi in po velikih premogovnikih. V vseh državah so ukrenile oblasti pravočasno primerno korake, ki so onemogočili nemire ter spopade. Večinoma so bila komunistična zborovanja prepovedana, ali so se pa vršila pod najbolj strogim nadzorstvom policije.

Angleži pripravljajo zakon o prepovedi stavk. Angleška delavska vlada, liberalci in konservativci, ki so v opoziciji, se pogajajo za uzakonitev predloga liberalcev, da se proglasi za nezakonito in nedopustno ona stavka, ki bi ogrožala po svojem trajanju: zdravje, varnost ali oskrbovanje prebivalstva z življenjskimi potrebščinami.

O razkolu v angleški delavski vladni stranki se zadnje dni veliko piše. Središče nezadovolja z Macdonaldovo politiko je bivši delavski minister Oswald, ki zahteva zaščito notranjega trga in mobilizacijo kapitala za obnovo industrije.

Revolucija v južncameriški državi Peru. Revolucijonarno gibanje v južnem Peru-ju je tolikanj napredovalo, da so osnovali revolucijonarji svojo lastno vlado, ki si prizadeva, da bi razširila ustajo po vsej državi. Stara vlada v Limi se pogaja z vstaši, ker je samo še pokrajina Apurina, ki je še v oblasti vladnih čet, in loči severne ter južne vstaše, da se še ne morejo združiti.

Smrtna žrtev atentata na albanskega kralja major Topola.

PO... SVETU
KATOLIŠKEM

Molimo za Slovence in Hrvate v Italiji!

Zagrebski nadškof dr. Anton Bauer je kot predsednik konference jugoslovanskih škofov izdal za vse katoliške vernike Jugoslavije okrožnico, ki jo je 26. februarja objavil zagrebski »Katoliški list«. V tej okrožnici se pravi med drugim: »Naš Odrašenik Gospod Jezus Kristus je večkrat prerokoval svojim učencem težke boje in preganjanja, ki jih čakajo na svetu. In zares! Od začetka skozi vsa stoletja je imela Cerkev v izvrševanju božjega poslanstva

IZ RAZNIH DRŽAV

Agrarna posvetovanja v Parizu. Na spodbudo Društva narodov se je vršila

neprestano boje s svetom. Sedaj tukaj, sedaj tam se stavijo v širokem svetu njenemu delovanju — daj večje sedaj manjše ovire; celo s krvavim preganjanjem se je hotelo in se hoče popolnoma uničiti njeno delovanje. Sami smo bili v naših dneh priče krvavih preganjanj, ki so divjala proti duhovnikom in vernikom v Mehiki, in še danes slišimo o uprav satanskih delih, ki jih počenja ruski boljševizem proti sv. Cerkvi, proti veri in proti Bogu samemu. Tudi po drugih deželah se moti in jemlje Cerkvi svoboda v izvrševanju njenega božjega poslanstva.

Nič boljše usode niso deležni naši bratje po krvi in jeziku, Hrvatje in Slovenci, ki so po mednarodnih dogovorih ostali pod Italijo. Duhovniki in učitelji slovanske narodnosti so skoro vsi izgnani, kar jih je pa še ostalo, ne smejo rabiti slovenskega in hrvatskega jezika v šoli in v cerkvi. Nikogar torej ni, ki bi otrokom razlagal verski nauk, — Kristusov nauk, v materinskem jeziku, ki ga edino razumejo. V mnogih krajih je vernikom prepovedano javno moliti v hrvatskem ali slovenskem jeziku, duhovnike pa, ki si drznejo pridigovati v narodnem jeziku, pozivljajo na odgovor.

Zares težka je njihova usoda in njihova bolečina odmeva v naših srcih, ker nam niso bratje samo po veri, ampak tudi po krvi in jeziku. In to bolečino toliko težje občutimo, ker kot katoličani vemo, da je to velik greh proti naravnim in božjim zakonom. Ker je ukazal Kristus Gospod učencem, naj »učijo vse narode«, naj »oznanjujejo evangelij vsemu stvarstvu« in sv. Pavel uči: »Vsi ste po veri božji otroci v Kristusu Jezusu. Ni več Juda, tudi ne Grka; ni več sužnja, tudi ne prostega; ni več moškega in ženske; kajti vsi vi ste eno v Kristusu Jezusu«, je jasno, kako težko grešijo oni, ki s silo ovirajo, da ne pride Odrešenikov nauk v srca in duše odraslih in nedolžnih otrok v njihovem jeziku, ki jim je edini razumljiv.

Popolnoma razumljivo je, da zaradi nasilja, ki ga morajo trpeti naši narodni bratje, občutijo veliko bolečino tudi v Italiji sami vsi oni, ki v resnici ljubijo Cerkev, njeno svobodo in rast in ki jim je več za rešenje duš, kakor za poganska načela šovinističnega nacionalizma. Tako je sveti Oče že ponovno stopil v bran za naše preganjane brate in, kolikor je bilo v njegovi moči, je v lateranskem dogovoru zavaroval hrvatski in slovenski jezik pri poučevanju mladine v verouku in pri javnem verskem pouku v cerkvah. Podobno so tudi nekateri škofje odločno nastopili pri državni oblasti kot branitelji teptanih pravic naših narodnih bratov. A oblasti, zaslepljene od poganskega nacionalizma, nočejo uvideti in popraviti grobih žalitev naravnega in božjega zakona. Jasno je, da je v teh razmerah vera naših bratov v težki preizkušnji in oni sami so v nevarnosti, da v versko-nravnem oziru popolnoma propadejo.

Predragi verniki! Previdnost božja vodi svet in nič se ne zgodi na svetu brez sklepa ali vsaj brez dopustitve božje volje. Toda Gospod je hotel, da tu-

Vnebovzetje

oratorij za soliste, zbor in orkester, izvaja slovensko pevsko društvo »Maribor« pod vodstvom g. Janeza Gašpariča v proslavo

80letnice P. H. Sattnerja

dne 11. marca 1931, ob 8. uri zvečer v Marboru, dvorana »Union« na Aleksandrovi cesti,

dne 19. marca 1931 (na Jožefovo) v Celju, dvorana Ljudske posojilnice.

Obeh koncertov se bo udeležil gospod jubilent.

Sodelujejo: solisti gospa Lovšetova, g. Neralič in g. Živko, zbor »Maribora« in pomnoženi vojaški orkester.

Vstopnina: sedeži Din 10 in višje, stojšča 8 Din. Besedilo 3 Din s slikami 5 Din.

Predprodaja vstopnic v Mariboru: Cirilova knjigarna in Höfer, — v Celju: Slomškova zadruga in Goričar & Leskošek.

Po obeh koncertih ugodna zveza z večernimi vlaki.

di mi vplivamo na razvoj dogodkov na svetu, in to z molitvijo. S kolikim zapanjem se torej lahko obračamo v svojih javnih molitvah k Bogu za vse one, ki so preganjani in preizkušeni in za svobodo sv. Cerkve v izvrševanju njenega božjega poslanstva. V tem zapanju nas potrjujejo besede našega Gospoda Jezusa Kristusa, s katerimi je končal pri zadnji večerji svoj nagovor na učence: »Na svetu boste imeli stisko, ali zaupajte, jaz sem svet premagal.«

Zato odločam v sporazumu s preč. jugoslovanskim katoliškim episkopatom (jugoslovanski škofje), da se dne 19. marca t. l. na praznik sv. ložefa, zaščitnika sv. Cerkve, ali kjer se ta praznik ne praznuje slovesno, v nedeljo po tem prazniku, opravijo v vseh katoliških cerkvah v vsej državi javne molitve za versko svobodo naših narodnih bratov. V ta namen naj se po sv. maši ali pri večericah izpostavi sv. Rešnje Telo in izmolijo litanije sv. Jožefa ter pripadajoče molitve.

Duhovniki naj to mojo okrožnico obrazložijo vernikom in naj jih povabijo, naj v ta namen ne molijo samo ta dan, ampak vedno.«

Kulturni boj v Litvi. Litva ima 86% katoliškega prebivalstva, a kulturno-bojno vlado narodnih prenapetnežev. Ta vlada je prepovedala verske organizacije, podržavila je zasebne katoliške šole in sedaj namerava uvesti še civilni zakon. Zapira katoliško dijaštvo ter duhovščino, katero nadzira po cerkvah po žandarjih. Litvanski katoličani so pripravljani na najostrejši odpor in zahtevajo: povratek zakonitega reda, preklic kulturnobojnih odredb,

zopetno vzpostavitev cerkvenih organizacij in vrnitev šol, ki jih je vlada podržavila.

Rusija prepovedala uvoz nabožnih knjig. Na zahtevo brezverskega združenja je prepovedala moskovska vlada vsak uvoz nabožnih knjig, zlasti svetopisna in molitvenikov. Vse uvožene nabožne knjige bodo zaplenjene in sežgane.

Štatistika o širjenju brezverstva. — Boljševiki napovedujejo, da bodo z izvedbo petletnega gospodarskega načrta izvedli tudi petletno protiversko akcijo in bi naj bilo po njihovih računih l. 1933 v sovjetski Rusiji 12 milijonov — brezbožnikov. Kakor v Rusiji napreduje brezverstvo med socialnimi demokrati in komunisti tudi po drugod. V Avstriji šteje brezbožna organizacija 42.000 članov; v Nemčiji cenijo socialdemokratske brezbožne organizacije na 600.000 članov, komunistične na 100 tisoč. Pod to statistiko spadajo le organizirani brezbožneži, ker z neorganiziranimi jih je mnogo več. Ruski boljševiki so uporabili v minulem letu za brezbožni tisk 3 milijarde 335.000 Din. Zelo se širi po velemestih tudi prostozidarstvo.

*

„Domovina“ o kuluku.

Ko je od g. bana dr. Marušiča izdani pravilnik o kuluku zagledal beli dan, se o kuluku dosti govori in razpravlja v javnosti. Stališče kmetijskega ljudstva v tem vprašanju je znano ter se pojasnjuje v raznih dopisih iz kmetijskih vrst. V teh dopisih se razpravlja o kuluku v zvezi s sedanjo gospodarsko krizo, ki pritiska kmetijski stan. Da bodo čitatelji našega lista znali, kakšno stališče zavzema v tem vprašanju ljubljanska »Domovina«, hočemo nakratko navesti to, kar piše v svoji številki z dne 19. februarja t. l. »Domovinina« sodba o kuluku je ta:

»Zaradi popolnega nerazumevanja cestnih potreb so naše ceste propadle. Zato je poiskala današnja vlada korenito sredstvo za popravilo cest v takozvanem ljudskem delu — kuluku. Hudo je to breme, toda pametno izveden kuluk je edina pot, da hitro rešimo naše ceste propasti. Da bo dosegel kuluk svoj namen, je treba pustiti cestarju, ki ima zadevno prakso, glavno besedo na cesti glede množine gramoza in časa posipanja. Drugič pa je treba breme kuluka tako razdeliti, da ne bosta nosila največ bremena delavec in kmet. Ne glede na to, da bi se z navadnimi dokladami tako slabe ceste, kakor so danes, ne mogle urediti, kmet tudi veliko laže odrine kuluk z delom kakor z denarjem, ki ga je tako malo v kmetijskih žepih. Vsake tlake se ljudje boje, ker vedno bolj pojema smisel za skupne koristi, vendar bo kmet, ki vrši vse leto toliko tlake na svoji grudi, opravil rajši nekaj dni kuluka za ceste, kakor pa plačal zadevno davščino. »Kuluk ne bo več en!« nas je zagotovil ban godspod dr. Marušič. Ko bodo ceste zopet v dobrem stanju, bo tudi odpadlo to danes žal neizogibno zlo,

*